

Een groen gesprek met Mark Harbers: “Als we nude klimaatdoelen verder ophogen, wordt de samenleving horendol van ons.”

In de aanloop naar de verkiezingen interviewen Greenpeace Nederland, Milieudefensie en Vogelbescherming Nederland de grootste partijen. De afgelopen vier jaar is ‘klimaat’, en vooral de klimaatcrisis steeds hoger op de politieke agenda komen te staan. Gelukkig maar, want de problemen die deze crisis veroorzaakt, worden op steeds meer plaatsen zichtbaar en voelbaar. Mark Harbers, woordvoerder Energie en Klimaat van de VVD, vertelt ons over de doelen van zijn partij.

Hoi! Staan natuur en milieu wat de VVD betreft in de top drie van verkiezingsthema's? Het allerbelangrijkst is nu corona, de aanpak daarvan en ook hoe we daarna weer goed ons leven kunnen hervatten. De gezondheidszorg, de economie en veiligheid zijn ook erg belangrijk. Maar de VVD heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs, en als je instemt met een doel kun je er niet een beetje half van afmaken.

Wat is er niet gelukt de afgelopen vier jaar, wat jullie wel graag hadden bereikt?

Het ontbreekt ons aan voldoende inzicht in de kosten van verschillende natuurbeschermingsmaatregelen. Je ziet bijvoorbeeld dat er door de stikstofcrisis een enorm debat is ontstaan over Natura 2000, een netwerk van beschermde natuurgebieden. Ik ben er voorstander van dat we ook in Natura2000 nog eens heel goed kijken welke gebieden we moeten beschermen; hier en daar iets opgeven om zo andere gebieden juist veel meer te versterken – de vraag is of dat voor de natuur in Nederland niet veel beter is. Door er zo heilig aan vast te houden, zit je op een gegeven moment ook iedereen in de weg. We weten dat er gebiedjes zijn waarvan de natuur, zelfs als je alle menselijke activiteiten in de omgeving weghaalt, de eerste twintig jaar nog steeds in belabberde staat blijft.

Kunt u zich voorstellen dat dit op sommige mensen heel cynisch overkomt? Dat de conclusie niet is: ‘we gaan nu alles op alles zetten om het beter te maken’, maar nee, ‘dan schrappen we die natuurgebieden’.

Ik deel het cynisme niet, want Nederland is zoals alle landen in de wereld van ver gekomen; de manier waarop we nu naar natuurbehoud kijken is anders dan vijftig jaar geleden. Maar we kunnen niet de ogen sluiten voor het feit dat we nog meer doen dan alleen van de natuur genieten.

De VVD heeft duidelijk gemaakt geen hoger doel dan 55% CO2-reductie te willen. Maken jullie je wel hard voor de anderhalve-graad-doelstelling?

We moeten goede tussendoelen hebben voor 2030, die ook realistisch en haalbaar zijn. De ophoging naar 55% zal van alle lidstaten, ook van Nederland, echt nog wel een extra slag vergen. Als we dat nu alweer veel verder ophogen, dan wordt de samenleving horendol van ons. Dan verliezen we draagvlak voor de echte uitvoering van maatregelen. Ik heb liever dat we een goed, ambitieus doel stellen en dat we dat ook met z'n allen halen.

Nederland haalt zijn doelstellingen voor 2020 eigenlijk ‘dankzij’ corona. Wat nou als we de klimaatdoelstellingen niet halen, hoe ziet onze maatschappij er dan uit?

Toen we onze eigenlijke doelen afgelopen jaar dreigden te missen, is er gelijk naar de Urgenda-uitspraak een stap bijgezet in Nederland. Ook nu weer heeft het kabinet gelijk gezegd: als Europa zijn doel aanscherpt, kijken we op voorhand welke aanvullende maatregelen we kunnen nemen. Dus Nederland doet daar echt gewoon trouw z'n best.

Hoe ziet de VVD de verhouding tussen de noodzakelijke opwek van schone energie en de broodnodige hersteloperaties voor de biodiversiteit in Nederland?

Wij zijn al eeuwenlang als geen ander in de wereld in staat om heel veel te doen op een heel klein stukje grond. Maar dat is precies het grootste dilemma van Nederland. De VVD is voor schone energiebronnen, zoals zonne- en windenergie, maar waar heb je daar nog ruimte voor op land? Daarom zien wij windmolens graag zoveel mogelijk op zee. Zonnecollectoren? Graag, maar zoveel mogelijk op daken van woningen en grote bedrijfspanden. In Nederland hebben we strijd om ruimte, want we moeten ook nog veel woningen bouwen de komende tijd én we willen ruimte hebben voor robuuste natuur. Daarom zeggen wij: je kan ook stroom opwekken met behulp van kerncentrales die heel weinig ruimte in beslag nemen.

Over klimaatrechtvaardigheid: als huishoudens relatief gezien minder gaan betalen, betekent dat dan dat grote bedrijven méér gaan betalen?

In het energieakkoord zit al ingebakken dat grote bedrijven meer gaan betalen, door de verschuiving in belastingen en door de CO₂-heffing. En van het bedrijfsleven wordt al gevraagd om investeringen te doen die hun CO₂-uitstoot verder beperken. Maar als je alleen kijkt naar de verdeling huishoudens versus bedrijven, moet je je ook realiseren dat sommige van die huishoudens iemand hebben die in die bedrijven geld verdient.

Voor ons geldt ook nog iets anders: wij willen heel graag dat bedrijven hier blijven en hier verduurzamen. Ze moeten niet het gevoel krijgen dat ze hier zoveel extra lasten moeten betalen dat ze naar het buitenland willen. Daar schieten we voor het klimaat niks mee op, en het zorgt ervoor dat er banen verdwijnen in Nederland.

De VVD is heel nadrukkelijk voorstander geweest van groei van de luchtvaart. Is het bij een volgend kabinet bespreekbaar om het aantal vluchten terug te dringen?

In ons verkiezingsprogramma zetten we erop in dat de luchtvaart moet overstappen naar duurzame brandstoffen. En we hebben ingestemd met een vliegtax, hoewel dat wat ons betreft suboptimaal is. We hebben liever dat, in internationaal verband, kerosine belast wordt zoals andere brandstoffen ook belast worden. Maar Schiphol is een banenmotor van de economie: er zijn 68.000 directe banen en het levert 1% van ons BBP op – dan heb je het over miljarden. Ik zou het zonde vinden om het in één jaar allemaal teloor te laten gaan doordat je geen noodsteun verstrekt. Bovendien: het is een illusie om ervan uit te gaan dat mensen de luchtvaart zat zijn. Ieder jaar wordt er nog steeds, ook door de Nederlanders, meer gevlogen. En ik wil de mensen dat ook niet ontzeggen. Het alternatief, internationale treinverbindingen, neemt echt nog wel een paar jaar in beslag. Het aanleggen van een spoorlijn kost nou eenmaal veel meer inzet dan dat je in een jaar kunt regelen.

Over naar de landbouw: we hebben veel te veel stallen met veel te veel dieren bovenop elkaar, en we eten ook nog veel te veel vlees. Twee keer zoveel als het Voedingscentrum aanbeveelt. Hoe krijgen we de vleesproductie en -consumptie weer in balans?

We hebben geen koeienprobleem, we hebben een stikstof,- en uitstootprobleem. Ik ga dus niet op voorhand zeggen: het aantal koeien – of welke diersoort dan ook – moet naar beneden. Ik vind het een eenzijdig beeld om alleen te spreken over de intensieve veehouderij als iets slechts. De boeren hebben in de afgelopen tientallen jaren laten zien dat ze ervoor kunnen zorgen dat de veehouderij steeds minder uitstoot.

Wat nou als de meest innovatieve oplossing wel zo simpel is als het halveren van de veestapel en overstappen op kringloplandbouw?

Wij zijn vóór kringloop- en emissiearme landbouw, maar we willen wel dat de boer daarin een eerlijke keuze kan maken. Dat hij niet alleen een zak geld krijgt als-ie stopt met de boerderij, maar op eenzelfde manier wordt ondersteund als hij inzet op minder energie van ammoniak, minder uitstoot van ammoniak of kringloplandbouw.

Het is ook de enige route die we hebben, want zo'n boerderij en z'n vee, dat is bezit van een boer. Het alternatief van: 'koop ze allemaal maar op', dan ben je tientallen miljarden verder. Dan heeft het veel meer zin om te investeren in die innovatie en die financiële ondersteuning van boeren waardoor ze veel meer duurzaam zonder uitstoot verder kunnen.

Ik heb nog een vraag over weidevogels. Er is te weinig bodemleven om een nationale vogel als de grutto zijn nesten te kunnen laten bevoorraden. Wat moet er volgens u gebeuren om de achteruitgang van de weidevogelpopulatie te stoppen?

Ik zie bij boeren de wens om hier het maximaal mogelijke te doen. Maar als aan het einde van de rit de melkprijs geen cent omhoog is, dan kan het niet. We moeten kijken hoe je dit soort dingen financieel ondersteunt. En we moeten kritisch kijken naar hoeveel ruimte je geeft aan de landbouw en hoeveel aan de natuur. Ik denk dat je moet zeggen: ik wil intensieve veehouderij die schoner en duurzamer wordt, en daar zullen we bij helpen.

Gaat dat nog op tijd zijn voor de grutto?

Ik hoop het.